

Centrum sociálních služeb Jindřichův Hradec

Česká 1175 Jindřichův Hradec II, 377 01, IČO 750 111 91, ČSOB 220196017/0300

Domov seniorů Jindřichův Hradec

Otín 103

377 01 Jindřichův Hradec

Česká republika

Informační list

Bazální stimulace a Reminiscenční terapie

Vážené rodiny našich klientů,

chtěli bychom Vás seznámit se dvěma koncepty, které v našem zařízení uplatňujeme a nabídnout Vám spolupráci při péči o Vašeho příbuzného, který žije v našem zařízení.

Oba přístupy vychází z moderních poznatků ošetrovatelské péče, sociální práce, psychologie a geriatricie.

Současně představují návrat k takové péči, která respektuje člověka jako jedince s bohatou životní historií, s individuálními potřebami a přáními.

Jedná se především o návrat k humánnímu přístupu při péči o klienta.

Informace o Bazální stimulaci a o Reminiscenční terapii, které Vám předkládáme, Vás mají informovat o způsobu péče, kterou Vaším příbuzným budeme poskytovat. Zároveň Vám nabízí možnost, jak se můžete do této péče zapojit.

Pokud máte jakékoli dotazy nebo byste chtěli spolupracovat v péči o své blízké, obraťte se na vedoucí úseku přímé péče p. Miroslavu Čopákovou nebo na vedoucí oddělení přímé péče:

Oddělení přímé péče 1 - p. Moniku Neugebauerovou

Oddělení přímé péče 2 - p. Drahoslavu Tupou

Oddělení přímé péče 3 - p. Martinu Školaudyovou

Bazální stimulace v Domově seniorů Jindřichův Hradec

Bazální stimulace je moderní ošetrovatelský koncept podporující vnímání, orientaci, komunikaci a pohybové schopnosti člověka. Umožňuje i klientům v těžkém stupni demence vnímat své tělo i své okolí a navazovat určitý druh komunikace. Zaměřuje se na všechny oblasti lidských potřeb. Vychází z předpokladu, že nedostatek podnětů z okolního světa, ale i ze sebe samých, vede k deprivaci jedince. Ve snaze zabránit takovéto deprivaci nabízí cílenou péči, která umožňuje neustálý přísun podnětů. V našem domově se na uplatňování BS při každodenní péči o klienty stále více zaměřujeme.

Cílem je umožnit klientovi vnímat vlastní tělo i své okolí a podpořit komunikaci na neverbální úrovni.

Předpokladem úspěšného zavedení BS je i práce s autobiografií, životopisem klienta a

zapojení jeho příbuzných do ošetrovatelského procesu, např. v době návštěv. Tak je dosahováno co nejlepšího efektu při zvyšování kvality života klienta.

Biografická anamnéza

- Sociální situace, zaměstnání, koníčky
- Kdo může a kdo nemůže navštěvovat
- Jaký je typ
- Jak slyší
- Jak vidí, potřebuje brýle?
- Denní rytmus
- Pravák, levák
- Doteky, které má rád
- Doteky, které má nerad
- Jak spí, poloha, přikrývky
- Jak si čistí zuby, jak se holí, jakou kosmetiku používá (prosíme, abyste ji také dodali)
- Co jí rád / nerad
- Co pije rád / nerad
- Které zvuky poslouchá rád
- Upřednostňuje některé materiály?
- Oblíbené vůně
- Co dělá, když má bolesti
- Co dělá, aby se cítil dobře (hudba, osoby, klid, káva...)
- Ostatní sdělení
- Důležitý zážitek v poslední době

Máme připraven dotazník, který budeme používat při péči o naše klienty. Můžete ho vyplnit v klidu doma. Pokud byste nám chtěli sdělit cokoli, co v dotazníku nenajdete, prosím vepište to do něj. Prosíme, spolupracujte s klíčovými pracovníky.

Dotek je komunikace - mosty v komunikaci mezi klientem a ošetřovatelem, tedy mezi dvěma světy, jsou doteky.

U osob, které nedokáží komunikovat na běžné úrovni, se snažíme najít jiné komunikační kanály – doteky. Dotek je nejjednodušší formou komunikace beze slov. Poskytuje vjemy z povrchu těla a vnitřního prostředí organismu. Dotek utváří vztahy a dává jim význam. Poskytuje klientovi jistotu, umožňuje orientaci a navozuje příjemný pocit. Jak správně terapeuticky doteky používat víme, všichni jsme prošli kurzem bazální stimulace.

Iniciální dotek

Nečekané doteky nebo necílené doteky mohou u klientů se sníženým stupněm vnímání vyvolávat pocit strachu a nejistoty. Mohou je lekat i některé naše projevy, které přichází nečekaně. Proto musíme dát klientovi jasně najevo, kde začíná a kde končí naše přítomnost a činnost u něho. Tuto informaci můžeme poskytnout pomocí cíleného doteku, tzv.

INICIÁLNÍHO DOTEKU.

Místo doteku zvolíme na základě biografické anamnézy, nejčastěji to bývá rameno a pevným, zřetelným dotekem ho vždy informujeme o počátku a ukončení naší přítomnosti či činnosti s jeho tělem. Dotek je jasný, zřetelný a přiměřeného tlaku. Je nutné jej podpořit i verbálně a musí ho všichni, kteří přijdou s klientem do styku respektovat a poskytnout, včetně návštěv.

Každý příchozí o něm musí být informován, což zajišťuje cedulka na viditelném místě u lůžka, kde je označeno místo iniciálního doteku a verbální projev.

Desatero bazální stimulace

1. Přivítat se a rozloučit s osobou vždy stejnými slovy
2. Dodržovat iniciální dotek
3. Hovořit zřetelně, jasně a ne příliš rychle
4. Nezvyšovat hlas a hovořit přirozeným tónem
5. Dbát, aby naše mimika, tón našeho hlasu a gestikulace odpovídaly významu našich slov
6. Používat takovou formu komunikace, na kterou byl náš klient zvyklý
7. Nepoužívat v řeči zdvořiliny
8. Nehovořit s více osobami najednou
9. Při komunikaci redukovat rušivý zvuk okolního prostředí
10. Umožnit reagovat osobě na naše slova

Z toho důvodu jsme pro Vás připravili krátké seznámení s tímto přístupem a nabízíme Vám možnosti, jak u svého příbuzného podporovat vnímání, komunikovat s ním a pomáhat mu, aby se cítil co nejlépe. Celý ošetrovatelský tým dodržuje určité zásady a postupy, které mohou být inspirací i pro Vás.

Jakým způsobem můžeme společně klientovo vnímání stimulovat?

Rozlišujeme několik druhů stimulací. V ošetrovatelské péči se snažíme začlenit všechny typy, při Vašich návštěvách se můžete zaměřit na ty, které jsou Vám blízké a při kterých se budete dobře cítit.

1. Somatická - tělesná:

- umožňuje klientovi vnímat svoje tělo, uvědomit si své hranice, zvyšuje pocity jistoty a důvěry
- je formou komunikace mezi klientem a pečujícím
- provádí se formou masáží, polohováním

Tip pro Vás:

Během návštěvy můžete klientovi několikrát změnit polohu jeho rukou – proplést prsty, založit ruce, položit je na kolena....

2. Vestibulární

- umožňuje klientovi vnímat změny polohy
- zlepšuje orientaci v prostoru, zvyšuje pocit jistoty

Tip pro Vás:

Klienta můžete obejmout a lehce se s ním kolébat.

3. Optická - zraková

- umožňuje poznávat okolní svět

- prožívat pozitivní vjemy
- využívá barvy, polohování, změnu prostředí, výrazné malby, obrázky

Tip pro Vás:

Klientovi můžete ukazovat velké, barevné, výrazné obrázky nebo fotky s tím, co za svého života znal a měl rád – děti, vnoučata, přírodu, zvířata, rodný dům, kostel ...

4. Auditivní - sluchová

- umožňuje vybavení vzpomínek
- využívá řeč, hudbu, zpěv

Tip pro Vás:

Nebojte se vykládat s klientem o všem, co se ve Vaší rodině nebo zaměstnání děje, i když klient nereaguje a nedává Vám zpětnou vazbu. Mluvte s ním o Vašem běžném každodenním životě.

5. Olfaktorická - čichová

- umožňuje vybavení vzpomínek
- využívá známé vůně

Tip pro Vás:

Přineste klientovi a nechte ho přivonět oblíbenou vůni různého typu – mletá káva, čaj, skořice, koření, mýdlo, parfém ...

6. Orální - chuťová

- umožňuje vybavení vzpomínek
- využívá např. vatové štětičky namočené v oblíbené pochutině

Tip pro Vás:

Přineste klientovi a nechte ho ochutnat i jen malé kousky toho, co měl rád. Podávat můžete nakrájené, namleté nebo jen na vatové tyčince.

7. Taktilně-haptická - hmatová

- využívá se převážně u aktivních až hyperaktivních klientů
- zaměstnává ruce klienta za použití známých a oblíbených předmětů jako jsou talismany, předměty spojené s hobby, s výkonem povolání, předměty osobní hygieny, předměty denního života - klíče, ovladače, mobil, atd.

Tip pro Vás:

Podajte klientovi nějaký pro něj známý předmět. Po dobu návštěvy ale stačí jen jeden, abyste klienta nezahltili. Pokud není reakce dobrá, jiný předmět přineste až příště.

Reminiscenční terapie v Domově seniorů Jindřichův Hradec

Reminiscenční terapie je „terapie vzpomínkou“.

Jejím cílem je vyvolat příjemné vzpomínky, které jsou pro člověka důležité, a tím zlepšit kvalitu jeho života.

Jde vlastně o rozhovor se starším člověkem o jeho dřívějším životě, aktivitách a prožitých událostech. Jde o proces, při kterém je podporováno vzpomínání na příjemné události předchozího života. Podněty vedoucí ke vzpomínání mohou být rozličné – fotografie, filmy, oblečení, předměty denní potřeby, hudební nahrávky, aj. Reminiscenci můžeme vnímat i jako celkový přístup ke klientům, který v sobě zahrnuje zájem o klienty, snahu jim porozumět a pochopit je. V neposlední řadě může být vnímaná také jako umění, jelikož vyžaduje a podporuje zapojení fantazie, vnímavosti, tvořivosti.

Cílem je probuzení vzpomínek na pozitivní a důležité chvíle z předchozího života, prohloubení vztahu důvěry mezi seniorem a pečující osobou, posílení sebeúcty seniora a rekapitulace jeho života.

Předpokladem úspěšného zavedení reminiscenční terapie je podobně jako u bazální stimulace práce s autobiografií, životopisem klienta a zapojení jeho příbuzných do procesu vzpomínání.

Jakým způsobem můžeme společně oživit klientovy vzpomínky?

V první fázi bychom Vám chtěli nabídnout spolupráci na vytváření vzpomínkové knihy pro Vašeho příbuzného, který žije v našem zařízení. Rádi bychom s Vaším souhlasem a pomocí vytvořili vzpomínkovou knihu, která bude alespoň symbolicky vyjadřovat důležité momenty klientova života. Měla by našemu klientovi dávat odpovědi na důležité otázky - kým jsem byl, jak jsem žil. Také se může stát dobrým prostředkem k navazování komunikace s rodinou nebo ošetrovatelským personálem. Výhodou knihy je možnost kdykoli ji zavřít nebo nechat otevřenou a povídat si nad fotografiemi, pohlednicemi. Pokud budete mít zájem o vytvoření vzpomínkové knihy pro Vašeho příbuzného, shromážděte fotografie, pohlednice, obrázky apod., které provázely Vašeho blízkého životem a nyní mu pomohou vytvořit si představu o své minulosti a lépe se s ní vyrovnat. Pokud to bude možné, napište na zvláštní papír některé důležité informace, které nám pomohou z fotografií zmapovat klientův život.

Knihy bude zůstávat podle přání klienta u něho na pokoji nebo na pracovně, kde si ji budete moci kdykoli vzít a věnovat se prohlížení a vzpomínání spolu s Vaším příbuzným.

Děkujeme Vám za všechny připomínky a postřehy, které nám pomohou poskytovat Vašemu příbuznému péči co nejvíce individuální a přizpůsobenou jeho přáním a potřebám.

Zpracovala:

Miroslava Čopáková, vedoucí úseku přímé péče DS J. Hradec

Schválila: Mgr. Radka Stejskalová, vedoucí DS J. Hradec

V Jindřichově Hradci, dne 28.7.2017